

Maandag 23 december 1918 – enige editie

Onze correspondent te Brussel meldt:

De socialistische Peuple beantwoordt de oproep van het Nederlandse dagblad Het Volk, om zich tegen de plannen tot annexatie te verzetten, met de verzekering, dat de Belgische Werkliedenpartij niet onverschillig zal blijven voor elke aanranding van het recht der volkeren en personen. Het vrije beschikkingsrecht der volkeren zal haar heilig blijven en alle geschillen moeten door overeenkomst worden opgelost.

Engeland, de Schelde en Nederlands Limburg.

Havas seinde ons zaterdag uit Brussel, dat – naar dit nieuwsagentschap meent te weten – de Engelse regering heeft te verstaan gegeven dat zij voornemens is de voedselvoorziening voor het Britse bezettingsleger aan de Rijn te doen geschieden via de Schelde en Nederlands Limburg.

Voedselvoorziening in België.

Brussel, 21 december. De nieuwe socialistische minister voor de voedselvoorziening, Wauters, heeft ons een overzicht gegeven van de stand van zaken in België, wat betreft de voedselvoorziening. Laat ons dadelijk verklaren, dat die toestand zeer ernstig is. De opvoedingen der Duitsers hebben weliswaar opgehouden, maar de oogstopbrengst was reeds door de vijand weggevoerd, toen het land bevrijd werd.

De tarwe- en andere graanvoorraden ontbreken dus. Nog ernstiger is, dat de transportmiddelen volkomen ontbreken, hetgeen de invoer van levensmiddelen uit het buitenland belemmert. Ook voor het verzekeren van de binnenlandse distributie is er in het land slechts

weinig rollend materieel; en wat er is, heeft erg geleden en dient uitsluitend voor de legerbehoeften. Wat de verkeerswegen te water aangaat, deze zijn bijna algemeen onbruikbaar, zowel als gevolg van de lange reeks veldslagen als ten gevolge van daden van vandalisme van de vijand, die allerlei ingenieurswerken, in het bijzonder sluisen, heeft vernield en overal hindernissen van allerlei aard heeft gezaaid.

De boten, die nog over zijn, durven de kanalen niet door te varen. Het is dus nodig, dat de bondgenoten van België, die het zo edelmoedig op de meest verschillende manieren hebben geholpen, ook nog ditmaal het zo zwaar beproefde land te hulp komen. België heeft aanzienlijk meer tonnenmaat nodig voor de invoer, verder een groot aantal locomobielen om de in de havens aangevoerde koopwaren over het ganse land te kunnen verdelen.

Het komt er op aan de gevaarlijke indruk weg te nemen, die gemaakt is op sommige buitenlandse bezoekers, die, misleid door de volkomen denkbeeldige overloed van sommige Brusselse restaurants (die ondertussen reusachtige prijzen berekenden) de werkelijke nood der door lange ontberingen verzwakte bevolking die helaas maar al te echt is, in twijfel trekken.

Gedurende de oorlog hadden de Duitsers een centrale graancommissie ingesteld, de "provinciale oogstcommissie" genaamd, welke thans door de Belgische autoriteiten is overgenomen. Maar daar de boekhouding voor de haver is verdwenen, is het werk voor de regering zeer moeilijk geworden. De Duitsers hebben bijna alle haver weggevoerd. Niettemin hoopt de regering de rantsoenen voor de paarden te kunnen verhogen.

Gerst, dat in de eerste plaats moet dienen voor de gistbereiding en voor de brouwerij, zal pas later worden verstrekt.

Persoonlijke ervaring maakt het ons mogelijk vast te stellen, dat het brood nog heel grijs en zwaar blijft. Enkele zieken krijgen een heel kleine hoeveelheid wit tarwemeel. De regering zal voor het hele land standaardbrood invoeren, dat uit gelijke bestanddelen van verschillende graansoorten zal zijn bereikt en dat zal worden beschikbaar gesteld tegen 0,80 F per kilo. Het dagelijkse rantsoen zal 450 g bedragen. Men dient echter in het oog te houden, dat het voedsel van de Belgische arbeider bijna uitsluitend uit brood bestaat. Dit inziende zijn de autoriteiten verplicht geweest, de werklieden wekelijks een kilo brood als aanvulling toe te staan. In dit verband wees de minister er op, dat de arbeidersklasse er op aandringt dat de broodprijs zou worden verlaagd tot 0,50 F per kilo. Maar dat zou voor de staat een maandelijkse uitgave van 25.000.000 F betekenen; en een regering zonder financiële hulpbronnen kan dat onmogelijk doen.

Aardappelen ontbreken niet, maar daar ze slechts in bepaalde gebieden zijn bijeengebracht, maakt het gebrek aan transportmiddelen, dat op sommige (andere) plaatsen de aardappelprijzen veel te hoog zijn geworden. Zo kosten te Brussel – niettegenstaande de oogst overvloedig is geweest – de aardappelen 0,80 F per kilo.

Suiker is dermate schaars, dat het onmogelijk is de verschillende chocoladefabrieken en jamfabrieken in Brussel en de provincie ervan te voorzien. De arbeiders in die branches zijn dientengevolge werkloos. De regering zal haar best doen om schepen te vinden teneinde uit de Filippijnen suiker te importeren.

De nationale veestapel is zeer geslonken. Nederland heeft de uitvoer van levend vee verboden, en ook die van melk en boter, zodat deze producten uiterst schaars zijn.

De boter kost afwisselend tussen de 25 en 30 F per kilo; melk wordt uitsluitend gereserveerd voor zieken, kinderen en ouden van dagen. Andere melk, die sterk met water is aangelengd, kost 1,40 F per liter.

Vervolgens gaf de minister een overzicht van de actie van het nationaal comité en kondigde hij een aanzienlijke vermeerdering aan van de invoer van producten en levensmiddelen uit de Verenigde Staten.

Op de vraag, waarom niet (hier ontbreken een paar woorden – redactie)¹ uit het buitenland aankomt? Antwoorde de minister, Nederland is bereid het ons te zenden; maar het vraagt in ruil daarvoor steenkool, die we op het ogenblik niet hebben. Er is niet aan te denken een beroep te doen op Engeland; want in dat land bestaat brandstofgebrek. Zelfs Engelse steenkool voor de fabrieken komt al lang niet meer aan. Ook de aankomst van Amerikaans vlees is niet mogelijk zolang we niet de nodige koelinrichtingen voor het transport hebben; en, zelfs indien we ze bezaten, hoe zouden we dan het vlees kunnen bewaren, nu de koelinrichtingen in de grote centra ontbreken. Men zou dus dienen te doen zoals in Frankrijk geschied is door namelijk eerst degelijke koelinrichtingen te bouwen vóór de invoer van bevroren of gekoeld vlees mogelijk wordt.

De toestand der bevolking is zeer droevig; zij die sinds vier jaar niet in de mogelijkheid geweest zijn kleren, van welke aard ook, aan te schaffen. Men zal zich inderdaad herinneren, dat de Duitsers 75% van linnen, garens en doeken hadden opgevorderd en daarna nog 50% van de rest; dat alle ledervoorraden waren opgevorderd; dat de bevolking gedwongen is geweest zich te kleden met geverfde dekens

¹ Er moet vee bedoeld zijn.

of met pakken uit beddenlakens vervaardigd; dat zij laarzen met houten zolen of schoenen van zelfkant heeft moeten dragen.

De minister kondigde aan, dat het nationaal comité er was in geslaagd in Amerika leer te kopen voor nieuwe schoenen of voor het verzolen van oude, welke schoenen zeer goedkoop zullen zijn.

Men moet snel handelen om te voorzien in de dringendste noden der grote massa en vooral in die van de spoorwegmannen, de mijnwerkers en fabrieksarbeiders, die maandenlang werkloos zijn gebleven om niet voor de vijand te behoeven werken. Even goed voor de grote industrie, die zich heeft verenigd om gemeenschappelijk in het buitenland aankopen te doen om die dan in het binnenland te verdelen naar behoefte, als voor de kleinhandel zullen speciale inspanningen worden gedaan. Daarbij zal volgens een strenge reglementering worden tewerk gegaan; de vergunningen zijn nodig omdat zij voortkomen uit de entente met geallieerden. Zij hebben tot doel te voorkomen, dat sommige speculanten onder de industriëlen en kooplieden, die voorraden in het buitenland hebben liggen die weer hiernaartoe zouden kunnen reïmporteren.

Brussel, 21 december. De Belgische autoriteiten houden zich bezig met de maatregelen, die zullen zijn te treffen ter zake van 30.000 buitenlanders, die in België zijn achtergelaten en omtrent wiens lot moet worden beslist.

Brussel, 21 december. De provinciale raad van (Belgisch) Luxemburg heeft de wens te kennen gegeven, dat de scheiding, die bestaat tussen de provincie en het Groothertogdom Luxemburg zou komen te vervallen en dat er een vrijwillige toenadering zal zijn in naam van het gemeenschappelijke Luxemburgse ideaal.

Brussel, 22 december. Heden heeft de arbeiderspartij te Brussel een betoging georganiseerd; de eerste sinds 1914. Twintigduizend manifestanten namen er aan deel, onder wie duizenden staatsambtenaren en soldaten in uniform. Tal van muziekkorpsen en vakverenigingen vierden feest wegens de verovering van het algemeen kiesrecht en de vrijheid van de vakverenigingen. Aan het slot van de betoging sprak minister Vandervelde de menigte toe van op het balkon van het volkshuis. Hij bracht hulde aan allen, die de laatste 30 jaar hebben gestreden of gestorven waren voor de politieke gelijkheid en de vrijheid van vakvereniging.

De betoging was een groot succes.

Morgen zal in de ministerraad, die door de koning wordt gepresenteerd, minister de Broqueville een wetsontwerp ter tafel brengen, waarbij het algemeen stemrecht wordt ingevoerd en waarbij de "consultation électorale" wordt geregeld. Het ontwerp zal gedurende de kerstvakantie worden rondgedeeld en vervolgens als spoedeisend ontwerp worden afgedaan.

Tegen de Belgische inlijvingsplannen.

In een gisteren te 's-Gravenhage gehouden vergadering van de verkiezingsraad van de Liberale Unie is een motie aangenomen, waarin verontwaardiging wordt uitgesproken over de annexionistische beweging in het buitenland ten opzichte van Nederland.

De prins van Wales te Brussel.

Brussel, 23 december. De bladen melden, dat de prins van Wales incognito te Brussel vertoeft.

België.

Havas seint uit Brussel, dat de 46e divisie van het Franse leger, onder aanvoering van generaal Gratier, gisteren over de Brusselse boulevards defileerde en het buitengewoon hartelijk toegejuicht werd. Op het de Brouckèreplein bood een meisje de generaal bloemen aan. De troepen defileerden voor generaal Degoutte, commandant van het 6e leger, die voor de Franse legatie stond.

De socialistische partij heeft gisteren te Brussel de aangekondigde invoering van het algemeen kiesrecht gevierd met een grote betoging. Een stoet, waar duizenden mensen, onder wie een twintig soldaten, aan deelnamen, is in goede orde door de straten getrokken.

Havas meldt ons uit Brussel, dat de bond van patroons in linnen- en katoenen goederen eenstemmig besloten heeft, voortaan geen koopwaar meer te kopen van Duitse, Oostenrijkse, Bulgaarse of Turkse oorsprong.

Havas seint ons uit Brussel, dat in de buurt van Puurs een militaire auto in het Kanaal van Willebroek is gereden. Er zijn vier mensen verdronken.

Men meldt ons uit Brussel:

Men is druk doende de schepen, die de terugtrekkende Duitsers in het kanaal Gent-Terneuzen lieten zinken, op te ruimen. Reeds is het kanaal bevaarbaar voor schepen van 1 m 80 diepgang.

Men meldt ons uit Roermond:

De Belgische grens is thans voor het verkeer volkomen gesloten; niemand mag meer in of uit.

De Belgische grenswachten, bestaande uit Walen en Vlamingen, treden zeer streng op.

Zeeuws Vlaanderen was Nederlands, is Nederlands en moet ook Nederlands blijven (ingezonden stuk).

Meneer de redacteur,

Als geboren Zeeuws Vlaming, voortkomend uit een geslacht, dat reeds gedurende eeuwen lief en leed met Zeeuws Vlaanderen heeft gedeeld, voel ik mij gedrongen u om enige plaatsruimte te verzoeken.

Er gaan stemmen op in ons land, die beweren, dat de Zeeuws Vlamingen in deze tijden zo weinig van zich laten horen, in verband met het annexionistisch drijven van sommige organen in het buitenland. Dit valt des te meer op, nu men vanuit Limburg geregeld stemmen hoort opgaan, om toch niet losgescheurd te worden van ons vaderland. Om dit te kunnen begrijpen, dient men ingeleefd te zijn in de zeden en gewoonten van het volkje van deze kant der Schelde. In tegenstelling toch met de Limburgers, zijn de Zeeuws Vlamingen mensen, die een afkeer hebben van uiterlijk vertoon en ook bruisende gevoelsuitingen. Ze zijn over het algemeen zo gewoon, dat hun bloeiend en welvarend landmansleven van een leien dakje gaat, dat er steeds enige tijd nodig is, om hen te doen inzien, dat er nog wel eens verandering zou kunnen komen. Zo is het ook nu, de vereniging met Nederland, de trouw aan het Oranjehuis, is voor een Zeeuws Vlaming zo iets vanzelfsprekends, dat het niet zo direct tot hem doordringt, dat dat nog wel eens zou kunnen verkeren. Dat is de hoofdreden, dat er in vergelijking met Limburg zo weinig stemmen opgaan, en er niet zoveel geschreven wordt.

Daarbij komt nog, dat ook al in verband met het uiteen wonen der bevolking, het verenigingsleven niet zo sterk ontwikkeld is. Hierdoor ontbreekt de gelegenheid, om namens dergelijke verenigingen telegrammen van trouw aan de koningin te zenden.

Maar ik geef de stellige verzekering, en ben overtuigd te spreken namens 99% der bevolking, dat in iedere borst een Nederlands hart klopt, dat in ieder huis een Nederlandse geest heerst. Zelfs al hebben sommige zakenmensen de overtuiging, dat het voor hun portemonnee voordeliger zou zijn, om met België verenigd te worden, hun Hollands hart, hun Zeeuwse aard verzet er zich tegen. Te veel wijken onze zeden en gewoonten af van diegene aan de overzijde van de grens. En zonder twijfel durf ik beweren, dat de grenslijn hier niet is, een denkbeeldige lijn door staatslieden getrokken, doch het is een afscheiding tussen naties, elk met zijn eigen gewoonten en eigenschappen.

En hiermee roep ik de militairen tot getuigen, die gedurende deze vier oorlogsjaren Zeeuws Vlaanderen bezet hebben. Zij zullen toch moeten erkennen, dat zij zich na enkele weken daar thuis gevoelden, ja zelfs beter, dan in menig ander deel van ons land; wel een bewijs voor de eenheid, die de bevolking daar voelt met het overige Nederland.

U dankend voor de plaatsruimte,

C. M. Van Den Broecke.

Aardenburg, 19 december 1918.